

POSTANOWIENIE

Dnia 5 września 2024 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Adam Redzik (przewodniczący)

SSN Oktawian Nawrot (sprawozdawca)

SSN Tomasz Przesławski

w sprawie ze skargi T.S.

na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy bez nieuzasadnionej zwłoki
w postępowaniu przed Sądem Apelacyjnym w Warszawie w sprawie o sygn. akt
VI ACa 2361/23

z udziałem Skarbu Państwa - Prezesa Sądu Apelacyjnego w Warszawie,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw
Publicznych w dniu 5 września 2024 r.,

- 1. stwierdza, że w postępowaniu przed Sądem Apelacyjnym w Warszawie w sprawie o sygn. akt VI ACa 2361/23 nastąpiła przewlekłość postępowania;**
- 2. przyznaje skarżącemu T.S. od Skarbu Państwa – Sądu Apelacyjnego w Warszawie sumę pieniężną w wysokości 2500 (dwa tysiące pięćset) złotych za okres od 11 czerwca 2018 r. do 24 maja 2024 r.;**
- 3. zasądza od Skarbu Państwa - Sądu Apelacyjnego w Warszawie na rzecz skarżącego T.S. kwotę 240 (dwieście czterdzieści) złotych wraz z odsetkami w wysokości odsetek ustawowych za opóźnienie za czas po upływie tygodnia od dnia doręczenia niniejszego postanowienia zobowiązanemu do dnia zapłaty, tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego;**

4. zwraca ze Skarbu Państwa – Sądu Apelacyjnego w Warszawie na rzecz skarżącego T.S. kwotę 200 (dwieście) złotych tytułem uiszczonej opłaty od skargi;

5. oddala skargę w pozostałym zakresie.

Oktawian Nawrot Adam Redzik Tomasz Przesławski

UZASADNIENIE

Skargą z 24 maja 2024 r. na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy bez nieuzasadnionej zwłoki T.S., zastępowany przez profesjonalnego pełnomocnika, wniósł o:

1. stwierdzenie przewlekłości postępowania w sprawie prowadzonej przez Sąd Apelacyjny w Warszawie pod sygn. akt VI ACa 2361/23,
2. wydanie sądowi rozpoznającemu przedmiotową sprawę zalecenia doręczenia odpisu apelacji oraz wyznaczenia terminu rozprawy w sprawie na termin w ciągu maksymalnie 3 miesięcy od dnia wydania postanowienia,
3. zasądzenie od Skarbu Państwa na rzecz powoda kwoty 5000 zł,
4. zasądzenie na rzecz powoda kosztów zastępstwa procesowego wg norm przepisanych.

W uzasadnieniu skargi wskazano, że prawo T.S. do niezwłocznego rozpatrzenia sprawy VI ACa 2361/23 zostało naruszone w sposób rażący. Akta wraz z apelacją wpłynęły do Sądu Apelacyjnego w Warszawie 27 lipca 2023 r. Pomimo pisma skarżącego z prośbą o podjęcie czynności w sprawie, jego pełnomocnik nie otrzymał odpisu apelacji, aby móc się do niej ustosunkować, a nadto, w sprawie nie został wyznaczony termin rozprawy. Skarżący zaznaczył, iż łączny czas rozpatrywania sprawy apelacyjnej wynosi ponad 10 miesięcy. W ocenie skarżącego brak jest jakichkolwiek podstaw do zwlekania z podjęciem czynności prowadzących do wydania wyroku w niniejszej sprawie, szczególnie, iż linia orzecznicza w tym zakresie została już ugruntowana. Zdaniem skarżącego, powyższe okoliczności wykazują ewidentne naruszenie jego prawa do rozpoznania sprawy niezwłocznie. Nie znajduje żadnego usprawiedliwienia ewentualne

zasłanianie się Sądu trudnościami kadrowymi czy ilością spraw przekazanych do rozpoznania. Skarżący podkreślił, iż sprawa ma dla niego istotne znaczenie, dotyczy bowiem statusu zawartej umowy kredytu powiązanego z kursem CHF. Każdy kolejny miesiąc trwania w niepewności w sposób istotny wpływa na jakość i poziom życia skarżącego. Z tego względu przedłużająca się zwłoka w rozpoznaniu sprawy ma bardzo negatywny wpływ na interesy i sytuację T.S.

Prezes Sądu Apelacyjnego w Warszawie w odpowiedzi na skargę z 25 sierpnia 2023 r. zgłosił udział w sprawie oraz wniósł o oddalenie skargi ze względu na jej bezzasadność.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga na przewlekłość postępowania zasługiwała na uwzględnienie.

Zgodnie z art. 2 ust. 1 ustawy z dnia 17 czerwca 2004 r. o skardze na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy w postępowaniu przygotowawczym prowadzonym lub nadzorowanym przez prokuratora i postępowaniu sądowym bez nieuzasadnionej zwłoki (tekst jedn. Dz.U. 2023, poz. 1725, dalej: „u.s.p.p.”) strona może wnieść skargę o stwierdzenie, że w postępowaniu, którego skarga dotyczy, nastąpiło naruszenie jej prawa do rozpoznania sprawy bez nieuzasadnionej zwłoki, jeżeli postępowanie zmierzające do wydania rozstrzygnięcia kończącego postępowanie w sprawie trwa dłużej niż to konieczne dla wyjaśnienia istotnych okoliczności faktycznych i prawnych albo dłużej niż to konieczne do załatwienia sprawy egzekucyjnej lub innej dotyczącej wykonania orzeczenia sądowego (przewlekłość postępowania).

Stosownie do art. 2 ust. 2 u.s.p.p., dla stwierdzenia, czy w sprawie doszło do przewlekłości postępowania, należy w szczególności ocenić terminowość i prawidłowość czynności podjętych przez sąd w celu wydania rozstrzygnięcia kończącego postępowanie w sprawie albo czynności podjętych przez prokuratora prowadzącego lub nadzorującego postępowanie przygotowawcze w celu zakończenia postępowania przygotowawczego lub czynności podjętych przez sąd lub komornika sądowego w celu przeprowadzenia i zakończenia sprawy egzekucyjnej albo innej sprawy dotyczącej wykonania orzeczenia sądowego. Dokonując tej oceny należy:

1. uwzględnić łączny dotychczasowy czas postępowania od jego wszczęcia do chwili rozpoznania skargi,
2. charakter sprawy,
3. stopień faktycznej i prawnej zawichości sprawy,
4. znaczenie rozstrzygnięcia dla skarżącego,
5. zachowanie się stron, w szczególności strony, która zarzuciła przewlekłość postępowania.

Utrwalone orzecznictwo Sądu Najwyższego wskazuje, że o przewlekłości postępowania apelacyjnego można zasadniczo mówić w przypadku bezczynności sądu drugiej instancji polegającej na niewyznaczeniu rozprawy apelacyjnej w ciągu 12 miesięcy od daty wpłynięcia apelacji (postanowienia Sądu Najwyższego: z 12 maja 2005 r., III SPP 96/05, OSNP 2005, nr 23, poz. 384; z 16 marca 2006 r., III SPP 10/06, OSNP 2007, nr 7-8, poz. 120; z 21 marca 2006 r., III SPP 13/06, OSNP 2007, nr 7-8, poz. 121; z 18 maja 2016 r., III SPP 53/16; z 14 lipca 2016 r., III SPP 55/16; z 7 marca 2017 r., III SPP 6/17; z 21 lutego 2018 r., III SPP 3/18; z 13 grudnia 2018 r., I NSP 62/18; z 24 stycznia 2019 r., I NSP 87/18; z 27 marca 2019 r., I NSP 88/18), jakkolwiek w części orzeczeń wskazuje się, że także krótsza, np. ośmiomiesięczna bezczynność sądu, naruszyć może prawo strony do rozpoznania sprawy w postępowaniu sądowym bez nieuzasadnionej zwłoki (patrz: postanowienia Sądu Najwyższego z: 8 maja 2013 r., III SPP 51/13; 17 grudnia 2013 r., III SPP 242/13; 27 marca 2019 r., I NSP 88/18).

Nie ulega przy tym wątpliwości, że ocena spełnienia obowiązku rozpoznania sprawy w rozsądnym terminie zależy od konkretnych okoliczności, a więc wymaga uwzględnienia wielu czynników wpływających na tok postępowania. Powyższe oznacza, że przewlekłość postępowania ocenia się w każdej sprawie w sposób indywidualny, z uwzględnieniem wymienionych okoliczności.

Z analizy akt sprawy wynika, że pozew wniesiony został do Sądu Okręgowego w Warszawie 11 czerwca 2018 r., zaś postępowanie przed tym Sądem zakończyło się wydaniem 18 maja 2023 r. wyroku. Apelacja od wskazanego orzeczenia wpłynęła do Sądu pierwszej instancji 18 lipca 2023 r. i przekazana została Sądowi Apelacyjnemu w Warszawie 27 lipca 2023 r. W tym też dniu wylosowano sędziego referenta. Przewodniczący Wydziału 31 lipca 2023 r. wydał zarządzenie o zawiadomieniu stron o składzie wyznaczonym

do rozpoznania apelacji. Zarządzenie to zostało wykonane dopiero 19 października 2023 r., po przeszło 2,5 miesiącach. W dniu 13 września 2023 r. do akt sprawy wpłynęło pismo pozwanego z podniesionym zarzutem prawa zatrzymania oraz wnioskami dowodowymi. Odpowiedź powoda na ww. pismo pozwanego wpłynęła 27 września 2023 r. Kontrola formalna apelacji dokonana została dopiero 24 lipca 2024 r., a więc na 3 dni przed upływem roku od wniesienia apelacji. W tym samym dniu wysłano pełnomocnikowi powoda odpis apelacji pozwanego. Zarządzeniem Przewodniczącego Wydziału z 24 lipca 2024 r. wyznaczono termin rozprawy apelacyjnej na 15 października 2024 r.

Dodatkowo zwrócić należy uwagę na nieprawidłowe – niechronologiczne prowadzenie akt sprawy, tj. np. zawiadomienia o składzie wyznaczonym do rozpoznania sprawy datowane na 19 października 2023 r. wszyto do akt sprawy przed pismami stron z 13 września 2023 r. oraz 27 września 2023 r. Dostrzec też należy, że sędzia referent podjął czynność względem pism dopiero 20 listopada 2023 r. (zarządzenie o dołączeniu pism do akt), a więc po upływie miesiąca. Ostatecznie w aktach sprawy brak jest pisma skarżącego z prośbą o podjęcie czynności w sprawie, o którym mowa w uzasadnieniu skargi na przewlekłość postępowania.

W świetle przytoczonego wyżej, utrwalonego orzecznictwa Sądu Najwyższego oraz okoliczności faktycznych sprawy, nie ulega wątpliwości, iż w sprawie toczącej się przed Sądem Apelacyjnym w Warszawie wystąpiła przewlekłość postępowania. Do dnia 24 maja 2024 r., tj. do dnia wniesienia skargi na przewlekłość postępowania Sąd Apelacyjny w Warszawie nie podejmował w zasadzie żadnych czynności zmierzających do rozpoznania sprawy. Kontrola formalna apelacji i doręczenie jej odpisu odbyły się na 3 dni przed upływem roku od wniesienia apelacji, choć mogły i powinny zostać dokonane wcześniej. Skoro sędzia referent dokonał dekretacji pism z 13 września 2023 r. oraz 27 września 2023 r. w dniu 20 listopada 2023 r. ekonomika procesowa i prawidłowe postępowanie sędziego nakazywało wydanie odpowiednich zarządzeń co do terminowości wniesienia apelacji, ustalenia opłaty od wniesionego środka zaskarżenia oraz jego doręczenia, czego sędzia referent zaniechał, a uczynił dopiero 24 lipca 2024 r. referendarz sądowy.

Zastrzeżenia Sądu Najwyższego budzi również terminowość wykonywania zarządzeń, bowiem czas 2,5 miesiąca na uczynienie zadość zarządzeniu Przewodniczącego Wydziału z 31 lipca 2023 r. o zawiadomieniu stron o składzie wyznaczonym do rozpoznania apelacji, uznać należy za zbyt długi, biorąc pod uwagę nieskomplikowany charakter zarządzanej czynności.

Ostatecznie podkreślić należy, że o zdeorganizowanym postępowaniu sądu w niniejszej sprawie, również świadczącym o nieprawidłowym i nieterminowym podejmowaniu czynności, świadczy nieuporządkowane prowadzenie akt sprawy i dublowanie zarządzeń (zarówno referendarz sądowy, jak i Przewodniczący Wydziału w dniu 24 lipca 2024 r. wydali zarządzenia o doręczeniu odpisu apelacji).

Z tych wszystkich względów Sąd Najwyższy doszedł do przekonania, że w sprawie toczącej się przed Sądem Apelacyjnym w Warszawie pod sygn. akt VI ACa 2361/23 wystąpiła przewlekłość postępowania, a tym samym nie uwzględnił argumentacji podniesionej przez uczestnika postępowania wskazującej na prawidłowe i terminowe dokonywanie czynności przez Sąd drugiej instancji. W szczególności tzw. sprawy „frankowe”, z uwagi na ich powszechność, jak również bogate orzecznictwo TSUE i Sądu Najwyższego trudno obecnie uznać za skomplikowane i wymagające szczególnie dużego nakładu pracy. Zauważyć przy tym należy, że Sąd Okręgowy w Warszawie w materiałach prasowych informuje o opanowaniu wpływu sięgającego tysięcy spraw, zaś postępowanie przed sądem apelacyjnym uznać należy za dużo prostsze, skoro Sąd ten nie prowadzi postępowania dowodowego lub czyni to w ograniczonym zakresie, co z kolei przekłada się na mniejszą ilość czasu potrzebną na rozpoznanie sprawy. Ostatecznie podkreślić należy, że wydanie zarządzenia o doręczeniu odpisu apelacji nie stanowi skomplikowanej czynności wymagającej ponadprzeciętnego nakładu czasu i pracy, uzasadniających roczny okresu bezczynności Sądu Apelacyjnego w Warszawie.

Konsekwencją stwierdzenia, że w postępowaniu przed Sądem Apelacyjnym w Warszawie wystąpiła przewlekłość postępowania, jest obowiązek Sądu Najwyższego rozstrzygnięcia w przedmiocie żądania skarżącego o zasądzenie na jego rzecz kwoty 5000 zł tytułem odpowiedniej sumy pieniężnej.

Orzekając o przyznaniu skarżącemu od Skarbu Państwa – Sądu Apelacyjnego w Warszawie sumy pieniężnej w wysokości 2500 zł, Sąd Najwyższy uwzględnił, iż zgodnie z art. 12 ust. 4 u.s.p.p., minimalna wysokość sumy pieniężnej jaką należy zasądzić od Skarbu Państwa na rzecz skarżącego wynosi 500 zł za każdy rok dotychczasowego trwania postępowania, niezależnie od tego, ilu etapów postępowania dotyczy stwierdzona przewlekłość. Ponieważ postępowanie w niniejszej sprawie rozpoczęło się 11 czerwca 2018 r., tj. w dniu wpływu do Sądu Okręgowego w Warszawie pozwu, to za każde z pięciu zakończonych lat postępowania liczonych do dnia wniesienia skargi na przewlekłość postępowania, na rzecz skarżącego od Skarbu Państwa – Sądu Apelacyjnego w Warszawie należało zasądzić kwotę 2500 zł.

Jednocześnie Sąd Najwyższy nie znalazł podstaw do przyznania skarżącemu pełnej żądanej przez niego kwoty 5000 zł. Sąd Najwyższy w sprawie nie stwierdził żadnych szczególnych okoliczności za tym przemawiających, zaś skarżący w zakresie wnioskowanej kwoty nie przytoczył jakiegokolwiek argumentacji. Samo zaś twierdzenie, że zwłoka w rozpoznaniu sprawy ma bardzo negatywny wpływ na interesy i sytuację T.S. jest lakoniczne oraz gołosłowne i w konsekwencji nie może zostać uwzględnione.

Sąd Najwyższy doszedł do przekonania, że nieuzasadnione obecnie jest wydanie Sądowi Apelacyjnemu w Warszawie odpowiednich zaleceń, w szczególności, że pełnomocnikowi powoda doręczono odpis apelacji, jak również wyznaczono termin rozprawy apelacyjnej.

Z tych też względów, skarga podlegała oddaleniu w pozostałym zakresie.

Mając powyższe na względzie, Sąd Najwyższy na podstawie art. 12 ust. 2 i 4 u.s.p.p. orzekł jak w punktach 1 i 2 sentencji postanowienia, oddalając skargę w pozostałym zakresie na podstawie art. 12 ust. 1 u.s.p.p. w punkcie 5.

O kosztach postępowania skargowego w punkcie 3 postanowienia orzeczono na podstawie art. 98 § 1, 1¹ i 3 k.p.c. w zw. z art. 99 k.p.c. w zw. z art. 394¹ § 3 k.p.c. i w zw. z art. 8 ust. 2 u.s.p.p. oraz § 14 ust. 3 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (tekst jedn. Dz.U. 2023, poz. 1935 ze zm.)

Podstawę orzeczenia o kosztach sądowych w punkcie 4 postanowienia stanowi art. 17 ust. 3 u.s.p.p., zgodnie z którym uwzględniając lub odrzucając skargę, sąd z urzędu zwraca uiszczoną od niej opłatę.

[P.S.]

[a!]

Oktawian Nawrot Adam Redzik Tomasz Przesławski